

ขี้เหล็กเลือด

Senna timoriensis (DC.) H.S.Irwin & Barneby

วงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง : กะแลงเง็น, ขี้เหล็กคันซัง, ขี้เหล็กดง, ขี้เหล็กแดง, ขี้เหล็กนางซี, ขี้เหล็กป่า, ขี้เหล็กพันซัง

ไม้ต้น

กิ่งเล็กเรียวยาวกระจาย สูงได้ถึง 10 ม. ใบ แกนกลางยาว 20-30 ซม. ไม่มีต่อม มีใบย่อย 12-22 คู่ กว้าง 0.8- 1.3 ซม. ยาว 2-5 ซม. รูปขอบขนาน ปลายทู่หรือคล้ายหัวนมที่ยอดโคนกลม ก้านสั้น ยอดอ่อนมีขนสีทอง ใบแก่สีเขียวเข้ม เกือบหรือเกือบเกลี้ยงด้านบน ด้านล่างสีอ่อนแต่ไม่เป็นนวลมักมีขนคล้ายไหม สีออกเหลือง หนูปยาว 1.5-2 มม. คล้ายดิ่งหุ้รงเร็ว ดอก ยาว 3.5 ซม. สีเหลืองออกเป็นช่อเชิงลดไม่แตกแขนง ตามซอกใบบนๆหรือออกเป็นช่อแตกแขนงตั้งที่ปลายกิ่ง แกนกลางยาว 10-30 ซม. เกือบหรือมีขนสีออกเหลือง ก้านดอกยาว 1-3 มม. มีขนละเอียดกลับเลี้ยวไม่เท่ากัน ยาว 0.7-1.5 มม. รูปไข่แคบถึงขอบขนาน ปลายกลม ด้านนอกมีขนสีออกเหลือง กลับดอกกว้าง 1-1.5 ซม. ยาว 1.5-2 ซม. รูปไข่กลับ โคนเป็นโคนสั้น เกสรเพศผู้สมบูรณ์ 7 อัน ไม่เท่ากัน 2 อันใหญ่มีก้านชูอันเรณูยาว 2-4 มม. อันเรณูยาว 8-10 มม. อีก 5 อันเล็กกว่า เกสรที่เป็นหมันลดรูป 3 อัน ยาว 2 มม. รังไข่และก้านเกสรตัวเมียเกือบหรือเกือบเกลี้ยง ยอดเกสรเพศเมียไม่ขัด ผล กว้าง 1-1.5 ซม. ยาว 8-16 ซม.แบน เกือบมีขนสีน้ำตาลทอง แก่แตก มี 10-30 เมล็ด กว้าง 5 มม. ยาว 7 มม. รีแบน สีน้ำตาลมัน พบในป่ารุ่นและบนเขาหินปูนเป็นพืชชนิดเดียวในสกุล *senna* ที่เป็นพืชพื้นเมืองในภาคใต้

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอน ฟินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยาอูต ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปพ. 2559. 792 หน้า

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

